

РОЗВИТОК ФІНТЕХУ В ПОЛЬЩІ ЯК ЧИННИК МІЖНАРОДНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

КУШНІР Наталія Олексіївна

*кандидатка економічних наук, доцентка,
доцентка кафедри міжнародних економічних відносин
Ужгородського національного університету
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2074-2506>*

МЕЛЬНИКОВА Наталія Ігорівна

*здобувачка освітнього рівня «магістр»
Ужгородського національного університету
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0008-4845-6986>*

Анотація. У статті досліджено розвиток фінтех-сектору Польщі, визначено основні етапи його становлення, проаналізовано сучасний стан і порівняно його з іншими країнами Центрально-Східної Європи. Обґрунтовано вплив фінансових технологій на підвищення міжнародної конкурентоспроможності Польщі, розвиток цифрової економіки та інноваційної екосистеми.

Ключові слова: фінтех, Польща, міжнародна конкурентоспроможність, цифровізація, фінансові технології, Open Banking, BLIK.

Постановка проблеми. Поглиблення цифрової трансформації світової економіки зумовлює суттєві зміни у функціонуванні фінансових систем та механізмах забезпечення міжнародної конкурентоспроможності держав [38]. Одним із ключових драйверів цих процесів виступає фінтех-сектор, розвиток якого сприяє модернізації фінансової інфраструктури, підвищенню ефективності банківських послуг, розширенню доступу до фінансових сервісів, залученню інвестицій та стимулюванню інноваційної діяльності. У сучасних умовах фінансові технології дедалі більше визначають здатність країн адаптуватися до глобальних економічних викликів, інтегруватися у міжнародний цифровий простір та формувати стійкі конкурентні переваги.

У зв'язку з цим актуальним науковим завданням є дослідження особливостей розвитку фінтеху в Польщі, визначення ключових чинників його становлення та функціонування, а також оцінка ролі фінансових технологій у забезпеченні конкурентних переваг країни в умовах цифрової трансформації світової економіки. Результати такого дослідження мають не лише теоретичне, а й практичне значення, оскільки можуть бути використані при формуванні державної політики цифровізації фінансового сектору та розвитку фінтех-екосистеми, зокрема з урахуванням перспектив післявоєнної модернізації України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить, що проблематика розвитку фінансових технологій та їхнього впливу на конкурентоспроможність національних економік сьогодні перебуває в центрі уваги як зарубіжних, так і вітчизняних

науковців. Це зумовлено прискоренням цифрової трансформації фінансових систем, поширенням інноваційних фінансових сервісів, розвитком відкритого банкінгу, технологій штучного інтелекту, цифрових платежів та формуванням нових моделей взаємодії між фінансовими установами і споживачами фінансових послуг. У сучасній науковій літературі сформувався широкий спектр підходів до дослідження фінтеху як одного з ключових чинників модернізації фінансового сектору та забезпечення довгострокового економічного розвитку держав [1-18].

Значний внесок у дослідження еволюції фінансових технологій зробили Д. Арнер, Дж. Барберіс та Р. Баклі [1], які розглядають фінтех як новий етап розвитку фінансових послуг, аналізують основні етапи його становлення, вплив цифрових технологій на трансформацію фінансових ринків, а також виклики регуляторного забезпечення фінансових інновацій. Вагомий внесок у дослідження економічних наслідків фінансових інновацій зробив Т. Філіппон [2], який обґрунтовує вплив технологічних змін на ефективність функціонування фінансового сектору, розвиток конкуренції та підвищення продуктивності фінансових ринків.

Важливе значення мають також аналітичні дослідження міжнародних організацій, зокрема Світового банку [15], Міжнародного валютного фонду [16], Банку міжнародних розрахунків (BIS) [17], Організації економічного співробітництва та розвитку (OECD) [18] і Європейської комісії [21; 22; 26; 27], у яких висвітлено сучасні тенденції розвитку фінтеху, цифрових платежів, відкритого банкінгу, регуляторних технологій та їхній вплив на цифрову трансформацію фінансових систем. Значним джерелом інформації щодо розвитку польського фінтех-ринку є також аналітичні звіти асоціації FinTech Poland [31; 32], у яких узагальнено сучасні тенденції розвитку фінтех-екосистеми, структуру ринку, технологічні напрями та особливості регуляторного середовища.

Серед вітчизняних науковців питання цифровізації фінансового сектору, розвитку фінансових інновацій та впровадження сучасних фінансових технологій досліджують О. Дзюблюк [39], Л. Примостка [40], О. Другов [41], Т. Смовженко [42] та інші вчені. У їхніх працях розглянуто вплив цифрових технологій на модернізацію банківської системи, розвиток безготівкових розрахунків, удосконалення фінансових послуг і забезпечення стійкості фінансового сектору в умовах цифрової економіки.

Водночас, попри значний обсяг наукових праць, більшість досліджень присвячена загальним аспектам розвитку фінансових технологій або окремим напрямом цифровізації фінансового сектору. Недостатньо дослідженими залишаються питання комплексної оцінки розвитку фінтеху в Польщі як чинника формування міжнародної конкурентоспроможності держави, особливостей становлення польської фінтех-екосистеми, впливу цифрових фінансових інновацій на конкурентні переваги країни та порівняльного аналізу її позицій серед держав Центрально-Східної Європи. Це зумовлює необхідність подальших досліджень зазначеної проблематики та визначає актуальність даної статті.

Мета статті полягає у дослідженні особливостей розвитку фінтех-сектору Польщі, аналізі основних етапів його становлення, сучасного стану та ключових тенденцій розвитку, а також визначенні впливу фінансових технологій на формування міжнародної конкурентоспроможності країни в умовах цифрової трансформації світової економіки.

Наукова новизна дослідження полягає в удосконаленні підходу до оцінювання впливу розвитку фінтех-сектору на міжнародну конкурентоспроможність держави на прикладі Польщі. У роботі систематизовано етапи становлення польської фінтех-

екосистеми, визначено сукупність чинників, які забезпечили формування конкурентних переваг країни у сфері цифрових фінансових послуг, а також доведено, що поєднання високого рівня цифровізації банківського сектору, розвитку національних фінансових інновацій та гармонізації регуляторного середовища створює передумови для посилення позицій Польщі на європейському фінансовому ринку.

Виклад основних результатів дослідження. Становлення фінтеху в Польщі є результатом комплексної трансформації національної фінансової системи, що розпочалася наприкінці 1989 року після переходу країни від централізовано-планової до ринкової моделі економіки. Ключовим етапом цих перетворень стало впровадження комплексу економічних реформ, відомих як «План Бальцеровича», спрямованих на макроекономічну стабілізацію, лібералізацію господарської діяльності, формування конкурентного ринкового середовища та інтеграцію Польщі до європейського економічного простору. Важливе місце у структурі реформ посідала модернізація фінансового сектору, яка передбачала створення дворівневої банківської системи, реформування діяльності Національного банку Польщі, розвиток мережі комерційних банків, приватизацію державних фінансових установ, лібералізацію банківського ринку та залучення іноземного капіталу [7; 28].

Запроваджені інституційні зміни стали основою для модернізації платіжної інфраструктури та поступового впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у діяльність фінансових установ. Упродовж 1990-х років польські банки активно автоматизували внутрішні бізнес-процеси, впроваджували електронні системи обробки платежів, розширювали мережу банкоматів і започатковували використання сучасних інформаційних систем управління. Це сприяло підвищенню ефективності банківського сектору, скороченню операційних витрат та створенню технологічної бази для подальшої цифрової трансформації фінансових послуг [29].

Незважаючи на те, що реформи кінця 1980-х – початку 1990-х років не були безпосередньо орієнтовані на розвиток фінансових технологій, саме вони забезпечили формування інституційної та технологічної основи для їх подальшого становлення. Модернізація фінансового сектору, розвиток банківської інфраструктури та цифровізація фінансових процесів стали ключовими чинниками, які згодом сприяли формуванню сучасної фінтех-екосистеми Польщі. На основі аналізу наукових джерел і галузевих аналітичних матеріалів було систематизовано основні етапи розвитку фінтеху в Польщі (табл. 1).

Таблиця 1

Етапи розвитку фінтеху в Польщі

Етап	Період	Ключові характеристики
I. Формування інституційної бази	1989-2000 рр.	Реформування фінансової системи, створення сучасної банківської інфраструктури, автоматизація банківських операцій.
II. Цифровізація банківського сектору	2000-2008 рр.	Розвиток інтернет-банкінгу, електронних платежів, вступ Польщі до ЄС, модернізація фінансових послуг.
III. Формування фінтех-екосистеми	2008-2018 рр.	Поява фінтех-компаній, розвиток мобільного банкінгу, цифрових платежів, партнерство банків і стартапів.
IV. Інноваційний розвиток	з 2018 р.	Імплементація PSD2, розвиток Open Banking, BLIK, штучного інтелекту, Big Data та цифрових фінансових екосистем.

Джерело: складено авторами на основі джерел [1; 7; 23; 32].

Представлена в табл. 1 періодизація розвитку фінтеху в Польщі дає змогу простежити еволюцію фінансового сектору країни та виокремити ключові особливості кожного історичного етапу. Аналіз наведених етапів дає змогу оцінити вплив інституційних реформ, цифровізації банківської системи та регуляторних змін на формування сучасної фінтех-екосистеми:

- Перший етап розвитку фінтеху охоплює період 1989-2000 рр. та характеризується становленням ринкової фінансової системи. У цей час було реформовано банківський сектор, модернізовано платіжну інфраструктуру, розпочато комп'ютеризацію банківських установ і впровадження електронних систем обробки фінансових операцій. Саме цей період сформував інституційні передумови для подальшої цифровізації фінансових послуг.

- Другий етап (2000-2008 рр.) пов'язаний із прискоренням цифрової трансформації банківського сектору. Вступ Польщі до Європейського Союзу у 2004 році сприяв гармонізації фінансового законодавства з європейськими стандартами, посиленню конкуренції та залученню іноземного капіталу. Одночасно швидко розвивалися інтернет-банкінг, електронні платіжні системи та дистанційне обслуговування клієнтів.

- Третій етап (2008-2018 рр.) розпочався після світової фінансової кризи, яка стала каталізатором розвитку фінансових технологій. У цей період на польському ринку активно з'являлися фінтех-стартапи, що пропонували інноваційні платіжні сервіси, мобільні фінансові застосунки, онлайн-кредитування та інші цифрові продукти. Особливістю польської моделі стало формування партнерських відносин між традиційними банками та фінтех-компаніями, що забезпечило швидке впровадження інновацій.

- Четвертий етап триває з 2018 року і пов'язаний з імплементацією Директиви PSD2 та розвитком концепції Open Banking. Відкритий доступ до банківських API стимулював створення нових цифрових фінансових сервісів, посилив конкуренцію на ринку та сприяв розвитку фінансових екосистем. На сучасному етапі фінтех-сектор є одним із ключових чинників міжнародної конкурентоспроможності Польщі. Його розвиток сприяє цифровій модернізації фінансової системи та підвищенню ефективності економіки. Конкурентні переваги країни формуються завдяки поєднанню масштабного внутрішнього ринку, високого рівня цифровізації банківських послуг, активної співпраці банків із фінтех-компаніями та розвитку власних технологічних рішень. За кількістю фінтех-компаній Польща є найбільшим ринком Центрально-Східної Європи, а за рівнем розвитку цифрових платежів входить до числа провідних країн Європейського Союзу. На відміну від Німеччини, де розвиток фінтеху значною мірою концентрується навколо міжнародних фінансових центрів і великих банківських груп, польська модель базується на активному розвитку національних фінтех-компаній та інтеграції інновацій у традиційний банківський сектор. Найбільш показовим прикладом є платіжна система BLIK, яка стала одним із найуспішніших цифрових платіжних сервісів Європи та успішно конкурує з міжнародними рішеннями на внутрішньому ринку.

Сформовані протягом попередніх етапів інституційні, технологічні та регуляторні засади стали фундаментом сучасного розвитку фінтех-сектору Польщі. На сьогодні країна входить до числа найбільш динамічних фінтех-ринків Центрально-Східної Європи, демонструючи високі темпи цифровізації фінансових послуг, активне впровадження фінансових інновацій та розвиток сучасної платіжної інфраструктури. Важливу роль у цьому процесі відіграють високий рівень

цифровізації банківського сектору, сприятливе регуляторне середовище, поширення відкритого банкінгу та активна взаємодія між традиційними фінансовими установами і фінтех-компаніями [28; 31; 32]. У результаті Польща сформувала конкурентоспроможну фінтех-екосистему, яка сприяє розвитку цифрової економіки, залученню інвестицій і зміцненню позицій країни на європейському фінансовому ринку. Про сучасний рівень розвитку фінтех-сектору Польщі свідчать ключові статистичні показники, що характеризують масштаби функціонування галузі, рівень поширення цифрових фінансових послуг та інтенсивність впровадження фінансових інновацій (табл. 2).

Таблиця 2

**Ключові показники розвитку фінтеху та цифровізації фінансового сектору
Польщі у 2025 році**

Показник	2025 р.	Вплив на міжнародну конкурентоспроможність
Активні фінтех-компанії	понад 400	Розширення інноваційної екосистеми
Працівники галузі	понад 22 000	Формування людського капіталу
Обсяг інвестицій у фінтех	понад 1 млрд євро (накопичено)	Зростання інвестиційної привабливості
Позиція в DESI	серед країн із високим рівнем цифровізації ЄС	Посилення цифрової конкурентоспроможності
Безготівкові платежі (BLIK)	майже 3 млрд транзакцій	Лідерство у цифрових платежах
Використання цифрового банкінгу	понад 80 % користувачів банківських послуг	Висока готовність до фінансових інновацій

Джерело: складено авторами на основі джерел [19; 29; 31-33].

Аналіз даних, наведених у табл. 2, свідчить, що Польща сформувала потужну фінтех-екосистему, яка поєднує розвинений інноваційний потенціал, значний людський капітал та сприятливе інвестиційне середовище. Висока кількість активних фінтех-компаній і значна чисельність зайнятих у галузі підтверджують наявність сформованого ринку фінансових технологій та високий рівень його інституційної зрілості. Водночас значний обсяг залучених інвестицій свідчить про довіру інвесторів до польського фінтех-сектору та його здатність до подальшого масштабування, що створює додаткові можливості для розвитку інноваційного підприємництва й комерціалізації технологічних рішень.

Не менш важливим показником є високий рівень використання цифрового банкінгу та безготівкових платежів, який характеризує готовність населення і бізнесу до впровадження фінансових інновацій. Поєднання сучасної цифрової інфраструктури, широкого поширення цифрових фінансових сервісів та високих позицій країни за показниками цифрового розвитку сприяє підвищенню ефективності фінансових операцій, скороченню транзакційних витрат і розвитку цифрової економіки. Особливого значення набуває успіх національної платіжної системи BLIK, який демонструє здатність польських фінансових інновацій ефективно конкурувати з міжнародними сервісами. Сукупність наведених показників дає підстави розглядати фінтех як один із важливих чинників зміцнення міжнародної конкурентоспроможності Польщі та посилення її позицій на європейському фінансовому ринку [22; 33].

Поряд із кількісними показниками розвитку галузі важливого значення набуває

аналіз внутрішньої структури польського фінтех-ринку, оскільки саме вона дає змогу визначити ключові напрями спеціалізації сектору та особливості його подальшого розвитку. Варто зазначити, що структура польського фінтех-ринку характеризується домінуванням сегментів цифрових платежів (Payments) та фінансового програмного забезпечення (Financial Software), що відображає високий рівень цифровізації банківського сектору та значний попит на інноваційні фінансові рішення. Домінування зазначених сегментів свідчить про орієнтацію польської фінтех-екосистеми на підвищення ефективності платіжних операцій, автоматизацію фінансових процесів та розвиток цифрової фінансової інфраструктури. Водночас активний розвиток напрямів RegTech, InsurTech, штучного інтелекту та Open Finance відображає тенденцію до диверсифікації ринку та формування більш комплексних моделей надання фінансових послуг.

Важливою особливістю сучасного етапу є також удосконалення регуляторного середовища. Адаптація до нових європейських нормативних актів, зокрема MiCA, DORA, PSD3 та FiDA, створює сприятливі умови для масштабування фінтех-компаній, підвищує довіру інвесторів і забезпечує інтеграцію польського фінансового сектору до єдиного цифрового ринку Європейського Союзу [20; 24-27; 30].

Розвиток фінтех-сектору, диверсифікація його структури та вдосконалення регуляторного середовища сприяли зміцненню позицій Польщі на регіональному фінансово-технологічному ринку. Для більш об'єктивної оцінки досягнутих результатів доцільно порівняти польську фінтех-екосистему з іншими країнами Центрально-Східної Європи (табл. 3).

Таблиця 3

Порівняльна характеристика розвитку фінтех-сектору країн Центрально-Східної Європи (станом на 2025 р.)

Показник	Польща	Литва	Естонія	Чехія
Населення, млн осіб	37,5	2,9	1,4	10,9
Активні фінтех-компанії	400+	282	близько 170	близько 150
Основна спеціалізація	Payments, AI, RegTech, Open Finance	EMI, Digital Banking, Payments	Digital ID, e-Government, FinTech	Payment Solutions, Banking Software
Найвідоміші компанії	BLIK, PayPo, Przelewy24	Revolut Bank Europe, ConnectPay, Kevin	Wise, Veriff, Tuum	Roger, Dateio, BudgetBakers
Найважливіша конкурентна перевага	Найбільший внутрішній ринок ЦСЕ та високий рівень цифровізації банків	Один із найсприятливіших режимів ліцензування фінтеху в ЄС	Найвищий рівень цифровізації державних сервісів	Потужний IT-сектор і програмні рішення для банків
Позиція у регіоні	Найбільший фінтех-ринок Центрально-Східної Європи	Провідний європейський центр ЕМІ	Лідер за цифровою державною інфраструктурою	Один із найбільших IT-хабів регіону

Джерело: складено авторами на основі джерел [31; 32; 34-37].

Порівняльний аналіз даних таблиці 3 свідчить, що конкурентні переваги Польщі ґрунтуються на комплексному поєднанні кількох чинників. На відміну від Литви, яка спеціалізується переважно на ЕМІ та електронних грошах, і Естонії, де основною

перевагою є цифрове державне управління, Польща сформувала диверсифіковану фінтех-екосистему. Вона охоплює цифрові платежі, відкритий банкінг, штучний інтелект, RegTech та фінансове програмне забезпечення.

На сучасному етапі фінтех-сектор став одним із ключових чинників формування міжнародної переваги Польщі. На відміну від більшості країн Центрально-Східної Європи, конкурентні переваги Польщі ґрунтуються не лише на сприятливому регуляторному середовищі, а й на масштабному внутрішньому ринку (понад 37 млн населення), високому рівні цифровізації банківських послуг та активному розвитку національних фінансових інновацій. За кількістю фінтех-компаній Польща є найбільшим ринком Центрально-Східної Європи, випереджаючи Литву, Естонію та Чехію, а за окремими напрямками цифрових платежів входить до числа лідерів Європейського Союзу. На відміну від Німеччини та Франції, де розвиток фінтеху значною мірою базується на великих міжнародних фінансових корпораціях, польська модель характеризується високою роллю національних технологічних рішень. Найяскравішим прикладом є платіжна система BLIK, яка за кількістю операцій стала однією з найдинамічніших систем миттєвих платежів у Європі та успішно конкурує з міжнародними сервісами Apple Pay і Google Pay на внутрішньому ринку. Водночас розвиток сервісів PayPo, Przelewy24, Autopay та інших фінтех-компаній свідчить про формування власної конкурентоспроможної фінансово-технологічної екосистеми.

Суттєвою перевагою Польщі є високий рівень цифровізації банківського сектору. За даними Європейського центрального банку та галузевих досліджень, використання мобільного банкінгу й безготівкових платежів у країні перевищує середні показники Європейського Союзу. Це забезпечує швидше впровадження фінансових інновацій, скорочує витрати на здійснення фінансових операцій та створює сприятливі умови для розвитку електронної комерції, цифрового підприємництва і міжнародних фінансових сервісів. Саме поєднання сучасної цифрової інфраструктури, ефективного регуляторного середовища та високого попиту на цифрові фінансові продукти забезпечує Польщі стійкі конкурентні позиції на європейському фінансовому ринку [19; 29].

Водночас розвиток фінтеху позитивно впливає на конкурентні позиції Польщі у межах Європейського Союзу. Гармонізація національного законодавства з європейськими нормативними актами, зокрема PSD2, MiCA, DORA та майбутніми PSD3 і FiDA, забезпечує прозорість фінансового ринку, підвищує рівень захисту споживачів фінансових послуг та створює сприятливі умови для транскордонного надання цифрових фінансових сервісів. Це відкриває нові можливості для масштабування польських фінтех-компаній на міжнародних ринках та зміцнює конкурентні переваги країни в умовах цифрової трансформації світової економіки. Вплив фінтеху на міжнародну конкурентоспроможність Польщі має комплексний характер і проявляється через розвиток інноваційної екосистеми, підвищення рівня цифровізації фінансового сектору, залучення інвестицій, формування людського капіталу та інтеграцію країни до європейського цифрового фінансового простору. Для систематизації основних напрямів цього впливу доцільно узагальнити їх у табл. 4.

Узагальнення результатів, наведених у таблиці 4, дає підстави стверджувати, що фінтех у Польщі трансформувався з окремого сегмента фінансового ринку в один із ключових елементів інноваційної економіки. Його розвиток забезпечує цифрову модернізацію фінансової системи, стимулює інноваційну активність, підвищує інвестиційну привабливість країни та сприяє інтеграції Польщі до європейського цифрового фінансового простору. Саме синергетичний ефект поєднання

технологічних інновацій, ефективного регуляторного середовища та розвитку людського капіталу створює стійкі конкурентні переваги Польщі на міжнародному рівні, що підтверджує стратегічне значення фінтеху для довгострокового економічного розвитку держави.

Таблиця 4

Основні напрями впливу розвитку фінтеху на міжнародну конкурентоспроможність Польщі

Напрямок впливу	Результат для економіки Польщі
Цифровізація фінансових послуг	Підвищення ефективності банківського сектору та якості фінансових послуг
Розвиток платіжних технологій	Зростання швидкості та безпеки фінансових операцій
Розвиток фінтех-компаній	Посилення інноваційного потенціалу та підприємництва
Залучення інвестицій	Підвищення інвестиційної привабливості країни
Інтеграція до європейського фінансового простору	Розширення міжнародної діяльності фінтех-компаній
Розвиток людського капіталу	Формування висококваліфікованих кадрів у сфері цифрових технологій
Впровадження AI, Open Finance та RegTech	Посилення технологічної конкурентоспроможності економіки

Джерело: складено авторами на основі джерел [7; 19; 21; 31; 32].

Незважаючи на високі темпи розвитку фінтех-сектору, Польща стикається з низкою викликів, які можуть впливати на його подальшу конкурентоспроможність. Однією з основних проблем залишається зростання кіберзлочинності та цифрового шахрайства. Зокрема, у 2025 році польська поліція ліквідувала організовану злочинну групу, яка через шахрайські схеми з використанням кодів BLIK ошукала близько 1300 осіб на суму понад 3 млн злотих. Це свідчить про необхідність постійного вдосконалення систем кібербезпеки та захисту користувачів цифрових фінансових сервісів. Додатковим викликом є посилення регуляторних вимог Європейського Союзу. Впровадження нормативних актів MiCA, DORA, а також підготовка до застосування PSD3 і FiDA потребують від фінтех-компаній значних інвестицій у комплаєнс, модернізацію IT-інфраструктури та управління цифровими ризиками, що особливо відчутно для невеликих стартапів.

Водночас перспективи розвитку польського фінтех-ринку залишаються позитивними. Пріоритетними напрямками є подальше впровадження технологій штучного інтелекту, розвиток Open Finance, масштабування польських фінтех-компаній на ринки Європейського Союзу та міжнародна експансія платіжної системи BLIK. У 2025 році система BLIK обробила майже 3 млрд транзакцій, що підтверджує її статус одного з найуспішніших платіжних сервісів Європи [33].

Висновки. Проведене дослідження дало змогу встановити, що розвиток фінтеху є одним із ключових чинників зміцнення міжнародної конкурентоспроможності Польщі в умовах цифрової трансформації світової економіки. Формування сучасної фінтех-екосистеми стало результатом послідовних інституційних реформ, цифровізації банківського сектору, активного впровадження інноваційних фінансових технологій та гармонізації національного законодавства з нормативно-правовою базою Європейського Союзу.

У ході дослідження виокремлено основні етапи розвитку фінтеху в Польщі та визначено, що на сучасному етапі країна сформувала одну з найбільш розвинених

фінтех-екосистем Центрально-Східної Європи. Встановлено, що конкурентні переваги Польщі забезпечуються поєднанням масштабного внутрішнього ринку, високого рівня цифровізації банківських послуг, активної взаємодії традиційних банків із фінтех-компаніями, розвитку власних інноваційних платіжних рішень, зокрема системи BLIK, а також ефективного регуляторного середовища, адаптованого до вимог Європейського Союзу.

Порівняльний аналіз із країнами Центрально-Східної Європи підтвердив лідируючі позиції Польщі за кількістю фінтех-компаній, масштабами цифрових платежів, рівнем розвитку цифрового банкінгу та здатністю до масштабування фінансових інновацій. Водночас встановлено, що подальше зміцнення міжнародної конкурентоспроможності польського фінтех-сектору залежатиме від ефективного впровадження технологій штучного інтелекту, розвитку Open Finance, удосконалення систем кібербезпеки, адаптації до нових регуляторних вимог Європейського Союзу та підтримки міжнародної експансії національних фінтех-компаній.

Отримані результати підтверджують, що розвиток фінтеху доцільно розглядати не лише як складову цифрової трансформації фінансового сектору, а й як стратегічний чинник забезпечення довгострокової міжнародної конкурентоспроможності держави. Успішний розвиток польської фінтех-екосистеми свідчить, що поєднання інноваційної активності, сучасної цифрової інфраструктури, сприятливого регуляторного середовища та високого рівня цифрової фінансової грамотності населення створює передумови для сталого економічного розвитку й посилення позицій країни на міжнародних фінансових ринках.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що досвід Польщі підтверджує ефективність поєднання державної підтримки цифровізації, гармонізації законодавства з правом Європейського Союзу та розвитку партнерства між банками і фінтех-компаніями. Використання зазначених підходів може бути корисним під час формування державної політики цифрової трансформації фінансового сектору України, її інтеграції до єдиного цифрового ринку Європейського Союзу та підвищення міжнародної конкурентоспроможності національної економіки. Перспективи подальших наукових досліджень доцільно пов'язати з порівняльним аналізом моделей розвитку фінтех-сектору держав Європейського Союзу та оцінкою можливостей адаптації найкращих європейських практик до умов повоєнного відновлення України.

Список використаної літератури:

1. Arner D. W., Barberis J., Buckley R. P. The Evolution of Fintech: A New Post-Crisis Paradigm? *Georgetown Journal of International Law*. 2016. Vol. 47, No. 4. P. 1271–1319.
2. Philippon T. The FinTech Opportunity. NBER Working Paper. No. 22476. Cambridge : National Bureau of Economic Research, 2016.
3. Cao L., Yang Q., Yu P. S. Data Science and AI in FinTech: An Overview. *arXiv*. 2020.
4. Poon P.-L., Wibowo S., Tang S.-F. A FinTech Clustering Framework: Technology, Model, and Stakeholder Perspectives. *arXiv*. 2024.
5. Chen C.-C., Huang H.-H., Chen H.-H. NLP in FinTech Applications: Past, Present and Future. *arXiv*. 2020.
6. Ciulla F., Mantegna R. N. Dynamics of FinTech Terms in News and Blogs and Specialization of Companies of the FinTech Industry. *arXiv*. 2020.

7. Iwanicz-Drozdowska M., Cichowicz E., Cicirko M., Kawiński M., Nowak A. K. New Technologies in the Financial Industry: Case of Poland. *Economics and Business Review*. 2023.
8. Mukthar K. P. J., Chauhan N., Al-Absy M. S. et al. Research Dynamics in AI and FinTech: A Bibliometric Investigation Using R. *Discover Internet of Things*. 2025.
9. Raghu G. et al. Applications of Artificial Intelligence and Machine Learning in the Financial Services Industry: A Bibliometric Review. *Heliyon*. 2024.
10. Niankara I. Consumer Savings and Digital Remittance in Open Banking: Insights from Bibliometric and Geospatial Econometric Analysis. *Human Behavior and Emerging Technologies*. 2025.
11. Agarwal A., Assenova V. A. Mobile Money as a Stepping Stone to Financial Inclusion. *Organization Science*. 2024.
12. Ciechanowska S. A Qualitative Analysis of Open Banking in Poland: The Perspective of Market Experts. *Studia i Materiały Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego*. 2025.
13. Dybek P. The Impact of AI on Digital Banking. *Review of European and Comparative Economics*. 2023.
14. Ostrowska A. Large Language Models in the Banking Sector: Areas, Opportunities and Threats. *Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny*. 2025.
15. World Bank. Global Findex Database 2025. Washington, DC : World Bank, 2025.
16. International Monetary Fund. FinTech Notes. Washington, DC : IMF, 2025.
17. Bank for International Settlements. Annual Economic Report 2025. Basel : BIS, 2025.
18. OECD. Digital Finance Outlook 2024. Paris : OECD Publishing, 2024.
19. European Central Bank. Financial Stability Review. Frankfurt am Main : ECB, 2025.
20. European Banking Authority. Report on FinTech. Paris : EBA, 2024.
21. European Commission. Digital Finance Strategy for the European Union. Brussels, 2020.
22. European Commission. Retail Payments Strategy for the European Union. Brussels, 2020.
23. Directive (EU) 2015/2366 of the European Parliament and of the Council of 25 November 2015 on Payment Services in the Internal Market (PSD2).
24. Regulation (EU) 2023/1114 of the European Parliament and of the Council of 31 May 2023 on Markets in Crypto-assets (MiCA).
25. Regulation (EU) 2022/2554 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2022 on Digital Operational Resilience for the Financial Sector (DORA).
26. European Commission. Proposal for PSD3 and Payment Services Regulation. Brussels, 2023.
27. European Commission. Proposal for Financial Data Access (FiDA). Brussels, 2023.
28. Narodowy Bank Polski. Financial Stability Report. Warszawa : NBP, 2025.
29. Narodowy Bank Polski. Payment System in Poland. Warszawa : NBP, 2025.
30. Polish Financial Supervision Authority (KNF). Annual Report 2025. Warszawa : KNF, 2025.
31. FinTech Poland. The Map of Polish FinTech 2025. Warszawa : FinTech Poland Foundation, 2025.

32. FinTech Poland. Polish FinTech Landscape 2025. Warszawa : FinTech Poland Foundation, 2025.
33. Polski Standard Płatności. BLIK Annual Report 2025. Warszawa, 2025.
34. Invest Lithuania. The FinTech Landscape in Lithuania 2024–2025. Vilnius, 2025.
35. Startup Estonia. Startup Estonia Database 2025. Tallinn, 2025.
36. Czech FinTech Association. FinTech in Czech Republic 2025. Prague, 2025.
37. World Economic Forum. The Future of Global FinTech. Geneva : World Economic Forum, 2024.
38. Schwab K. The Fourth Industrial Revolution. Geneva : World Economic Forum, 2016.
39. Дзюблюк О. В. Цифровізація банківської системи та перспективи розвитку фінансових технологій. Світ фінансів. 2022. № 4. С. 7–21.
40. Примостка Л. О. Цифрова трансформація банківського сектору України. Фінанси України. 2023. № 8. С. 35–50.
41. Другов О. О. Фінансові технології в умовах цифрової економіки. Економіка України. 2022. № 10. С. 61–76.
42. Смовженко Т. С. Інновації у фінансовому секторі та розвиток цифрового банкінгу. Регіональна економіка. 2023. № 2. С. 95–108.

Дата надходження статті: 11.08.2026

Дата прийняття статті: 02.09.2026

Дата публікації статті: 30.09.2026